

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چهل حدیث از امام محمد باقر علیه السلام

چهل حدیث از امام باقر علیه السلام

ترجمه و تدوین: اداره امور فرهنگی معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی

شاعر: حسین شنوائی (شهاب سبزواری).

مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۸۵.

۴۸ ص. - (انتشارات آستان قدس رضوی؛ ۸۶)

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۲-۰۹۶۷-۷

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

۱. محمدبن علی علیه السلام، امام پنجم، ۵۷-۱۱۴ ق. - - احادیث.

۲. اربعینات - - قرن ۱۴.

۳. احادیث شیعه - - قرن ۱۴.

۴. شعر مذهبی - - قرن ۱۴.

الف. آستان قدس رضوی، اداره امور فرهنگی معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی.

د. (انتشارات آستان قدس رضوی).

ه. عنوان.

۲۹۷/۹۵۷

BP ۴۷/۲/۹

م ۸۶-۱۵۸۵۸

کتابخانه ملی ایران

چهل حدیث از امام باقر علیه السلام (حکمت بی کران)

ترجمه و تدوین: اداره امور فرهنگی آستان قدس رضوی

شاعر: حسین شنوائی (شهاب سبزواری)

مدیر هنری و طراح گرافیک: رضا باباجانی

صفحه آرای: محمود بازدار

نوبت چاپ: چهارم - ۱۳۹۰

شمارگان: ۲۰۰۰

ناشر: انتشارات قدس رضوی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۲-۰۹۶۷-۷

چاپ: مؤسسه فرهنگی قدس

نشانی تهیه کننده: مشهد، حرم مطهر، صحن جامع رضوی

ضلع غربی، اداره امور فرهنگی تلفن: ۰۵۱۱-۲۰۰۲۵۶۷

صندوق پستی: ۳۵۱-۹۱۷۳۵

حق چاپ محفوظ است.

- ۱ رسم شادی
- ۲ برکت شیعیان
- ۳ سلام روشنی
- ۴ بهار قرآن
- ۵ طلب آموزش
- ۶ شعله‌ی حسد
- ۷ زبان ، کلید نیکی و بدی
- ۸ خوش رویی
- ۹ نعمت شکر
- ۱۰ شیعه
- ۱۱ سعادت پدر و فرزند
- ۱۲ دانش و شکیبایی
- ۱۳ گفتار پسندیده
- ۱۴ اصرار به درگاه دوست
- ۱۵ خوشرفتاری و طول عمر
- ۱۶ خوش بینی به آفریدگار
- ۱۷ دعای برادر دینی
- ۱۸ زشت و زیبا
- ۱۹ پرهیز از دشمنی
- ۲۰ دلدادگی حق

قطره‌ی اشک	۲۱
ناصرح نفس	۲۲
صحبت از خلق	۲۳
بیهوده گویی	۲۴
قضای خیر	۲۵
صله‌ی رحم	۲۶
نقد ایام	۲۷
خویشاوند دوستی	۲۸
حاجت اصرار	۲۹
نگهداری زبان	۳۰
ایمان	۳۱
اخلاق نکو	۳۲
ایمان و اسلام	۳۳
بدعت	۳۴
انتظار	۳۵
پاکدامنی	۳۶
نیکویی همیشه	۳۷
شاد کردن مؤمن	۳۸
سفره‌ی دوست	۳۹
مقام علم	۴۰

به نام خداوند مهرآفرین

پیامبر اعظم ﷺ و خاندان پاکش علیهم السلام فرمانروایان اقالیم سخن اند، سخن در کام آسمانی آنان نرم تر از آب، در جان جویباران است. جوشش سخن از لبان گوهربار آنان، چونان جوشش نور از چشمه‌ی خورشید است. آنان بر خلاف دیگران، دانش را از منابع بشری و از لابلای کتاب‌ها در نیافته‌اند، بلکه شاهد علم را دست شاهد علیم علام، در کامشان ریخته است. علم آنان از مقوله‌ی علم حضوری است، نه از جنس علم حصولی. چیزی نزد آنان ناپیدا نیست تا با کاوش و جست‌وجو پیدایش کنند.

در زیارت جامعه‌ی کبیره در وصف اهل بیت علیهم السلام به توصیفاتی برمی‌خوریم که در خور فهم ما، عظمت اندیشه و دانش آنان را باز می‌نمایاند. توصیفاتی چونان: گنجینه داران علم، گنجوران دانش، نور و برهان الهی، نگاه داران راز الهی، خزانه داران علم خداوندی، ودیعه داران حکمت ربانی، زبان‌های وحی الهی، میراث داران نبوت و... از جمله توصیفاتی است که از آن بزرگان بی‌نظیر، ارائه شده است. تردیدی نیست که برای دست‌یابی به سرچشمه‌ی دانش و معدن حکمت، باید رو به درگاه آن بزرگان نهاد و گوهر علم و حکمت را در نزد آنان جست. و از این منظر، بازخوانی سخنان گهربار امامان هدایت، ضرورتی فرا زمانی است که در هر روزگار و زمانی می‌تواند فرزندان آن روزگاران را به اندیشه‌ی درست و مسیر حق، راهنمون سازد. و شاید به همین دلیل است که در روایات، تأکید فراوانی بر حفظ احادیث پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت آن حضرت شده است و حفظ

و انتقال احادیث، ارجح و اهمیتی فراوان یافته و پاداش بهشت برای آن مقرر گردیده است.

روشن است که انتقال و حفظ احادیث معصومین علیهم السلام به معنای حفظ و اشاعه‌ی گوهرهای بی بدیلی از دانش و حکمت است که از معدن الهی آن استخراج شده و همواره همچون چراغی روشن، راه فرزندان آدم را نورافشان می‌کند.

مخاطبان ارجمند می‌دانند که حفظ چهل حدیث، مورد تأکید پیامبر اعظم اسلام صلی الله علیه و آله و توجه ویژه‌ی عالمان دین بوده است، به گونه‌ای که کتاب‌های اربعین حدیث، مجلدات قابل توجهی از آثار عالمان بزرگ دینی را به خود اختصاص داده و امام راحل قدس سره نیز با نگاشتن کتاب اربعین به این مهم اهتمام ورزیده اند.

اداره امور فرهنگی آستان قدس رضوی با توجه به این مهم برآن شد که اربعینی از سخنان امام باقر علیه السلام را در مجموعه‌ای کوچک، به پیشگاه دوستداران و پیروان آن حضرت، تقدیم کند تا مؤمنان از خورشید پر فروغ اندیشه‌ی آن حضرت، خوشه‌های نور بچینند و از فروغ عالم آرای آن، بهره ور گردند. و در ذیل احادیث، اشعاری با نگاه به سخنان آن حضرت آورده شده است. امید است که دوستداران آن حضرت ما را از پیشنهادها و انتقادهای خود بی بهره نگذارند.

آستان قدس

معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی

اداره امور فرهنگی

قَالَ الْبَقْرِيُّ: عَلَيْهِ السَّلَامُ

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يُحِبُّ الْمُدَاعِبَ فِي
الْجَمَاعَةِ بِمَا رَفَتْ

خداوند کسی را که در جمع بدون ناسزا گویی شوخی کند
دوست دارد.

(کافی، ج ۲، ۶۶۳)

همچون گل بی خار، طراوت بدهیم
چون آتش بی دود، حرارت بدهیم
بی آن که به ناسزا کشد شوخی ما
شادی به دل تنگ جماعت بدهیم

قَالَ الْبُقَيْرِيُّ:

إِنَّمَا شِيعَةُ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَرَكَتٌ عَلَى مَنْ
جَاوَزُوا سَلْمٌ لِمَنْ خَلَطُوا

شیعیان علی علیه السلام برکت همسایه و مایه‌ی صلح و صفا با
معاشران هستند.

(تحف العقول، ص ۳۱۰)

یاران علی علیه السلام که استوارند همه
با دوست، صفا و صلح دارند همه
هستند همیشه برکت همسایه
باران پر از فیض بهارند همه

قَالَ الْبَغْدَادِيُّ:

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِفْشَاءَ السَّلَامِ

خداوند آشکار سلام کردن را دوست دارد.

(تحف العقول، ص ۳۱۱)

باید سخن عشق تو شیوا باشد
تا بر دل و جان ما گوارا باشد
خورشید به زیر ابر، کم نور شود
بہتر کہ سلام، آشکارا باشد

قال البقره:...

لِكُلِّ شَيْءٍ رَّبِيعٌ وَرَبِيعُ الْقُرْآنِ شَهْرُ رَمَضَانَ

هر چیز بهاری دارد و بهار قرآن ماه رمضان است.

(کافی، ج ۲، ص ۶۳۰)

در ماه خدا که فصل ایمان باشد
باید دل عاشقان، گل افشان
فرمود که: هر چیز بهاری دارد
ماه رمضان بهار قرآن باشد

قَالَ الْبَغْرِيُّ:

الْحَوَافِي السَّتِغْفَارِ، فَإِنَّتِ مُمَحَاةٌ لِلذُّنُوبِ

در طلب آمرزش از خدا اصرار کنید، که موجب محو گناهان می شود.

(تحف العقول، ص ۳۰۸)

سر زنده کند دعا، دل و جانت را
بالنده کند نهال ایمانت را
اصرار نما در طلب آمرزش
تا محو کند خدا گناهانت را

قَالَ الْبَقَرِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

إِنَّ الْحَسَدَ لَيَأْكُلُ الْإِيمَانَ كَمَا تَأْكُلُ
النَّارُ الْحَطَبَ

حسد، ایمان را نابود می‌کند هم چنان که آتش، هیزم را
می‌سوزاند.

(کافی، ج ۲، ص ۳۰۶)

ای دوست چرا شاد کنی شیطان را
در خانه‌ی دل راه دهی عصیان را
آتش بخورد چنان که هیزم را تیز
نابود کند حسادت ایمان را

قَالَ الْبَغْرَاءِيُّ:

إِنَّ هَذَا اللِّسَانَ مِفْتَاحُ كُلِّ خَيْرٍ وَ شَرٍّ فَيَتَّبِعِي
لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَخْتِمَ عَلَى لِسَانِهِ كَمَا يَخْتِمُ عَلَى
ذَهَبِهِ وَ فِضَّتِهِ

همین زبان است که کلید هر نیکی و بدی است پس سزاوار است
که مومن زبانش را نگه دارد همان طور که طلا و نقره را در
صندوق در بسته نگه می دارند.

(تحف العقول، ص ۳۰۸)

مؤمن به زبان - که زشت و زیبا دارد -
هرگز دل خلق را نمی آزارد
آن سان که طلا و نقره را حفظ کنند
او نیز زبان خویش وانگذارد

قَالَ الْبِقَرَةُ لِلَّهِ:

الْبِشْرُ الْحَسَنُ وَطَلَقَةُ الْوَجْهِ مُكْسِبَةٌ
لِلْمَحَبَّةِ وَقُرْبَةٍ مِنَ اللَّهِ

خوشرویی و گشاده‌رویی مایه‌ی جلب محبت مردم و قرب
الهی است.

(تحف العقول، ص ۲۹۶)

تندی نکن ای دوست که این کار، خطاست
بدخوی، دلش همیشه در رنج و بلاست
فرمود امام ما که: خوش رو بودن
سرچشمه‌ی مهر مردم و قرب خداست

قَالَ الْبَقْرَاءُ:

لَا يَنْقَطِعُ الْمَزِيدُ مِنَ اللَّهِ حَتَّى يَنْقَطِعَ
الشُّكْرُ مِنَ الْعِبَادِ

افزایش نعمت از جانب خداوند قطع نمی شود، مگر این که
شکر از جانب بندگان قطع گردد.

(بحارالانوار، ج ۶۸، ص ۵۴)

آن گاه که شکر بنده ها قطع شود
افزایش نعمت خدا قطع شود
باران سپاس و باغ پر نعمت و ناز!
این رابطه ی سبز چرا قطع شود؟!

قال البقره: ١٠

شِيعَتَنَا مَنْ اطَاعَ اللّٰهَ

شیعه‌ی ما کسی است که خدا را اطاعت کند.

(بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۸۶)

قلبی که در آن، نور خدا خواهد بود
در راه یقین، قبله نما خواهد بود
آن کس که اطاعت از خداوند کند
او شیعه‌ی راستین ما خواهد بود

قَالَ الْبَغَوِيُّ:

يُحَفِّظُ الْأَطْفَالَ بِصَلَاحِ آبَائِهِمْ

کودکان به واسطه‌ی درستکاری پدران‌شان (از انحراف) محفوظ می‌مانند.

(بحار الانوار، ج ۶۸، ص ۲۳۶)

با اهل یقین کسی که محشور شود
تاریکی باطنش همه نور شود
فرزند به فیض رستگاری پدر
از حوزه‌ی انحراف‌ها دور شود

قال البقره:...

مَا شَيْبَ شَيْءٌ بِشَيْءٍ أَحْسَنُ مِنْ حِلْمٍ
بِعِلْمٍ

چیزی با چیزی نیامیخته است که زیباتر از همراهی شکیبایی
با دانش باشد.

(بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۱۷۰)

آمیخته کن علم و شکیبایی را
آن گاه بین جلوه‌ی زیبایی را
از صبر بساز تاج بی مانندی
سطان بزرگوار دانایی را

قَالَ الْبَقْرَاءُ:

خُذُوا الْكَلِمَةَ الطَّيِّبَةَ مِمَّنْ قَالَهَا وَإِنْ
لَمْ يَعْمَلْ بِهَا

گفتار پسندیده را از هر کسی بپذیرید، هر چند خود بدان عمل
نمی‌کند.

(بحار الأنوار ج ۷۵ ص ۱۷۰)

حرف و عملی مثل گلستان و کویر
از فاصله‌ی این دو به من خرده‌نگیر
هر چند که با عمل نباشد همراه
گفتار پسندیده‌ی ما را بپذیر

قَالَ الْبَقْرَاءُ:

إِنَّ اللَّهَ كَرِهَ الْإِحْاحُ النَّاسِ بَعْضُهُمْ عَلَى
بَعْضٍ فِي الْمَسْأَلَةِ وَاحَبَّ ذَلِكَ لِنَفْسِهِ

خداوند دوست ندارد که مردم در خواهش از یکدیگر اصرار
ورزند ولی اصرار به درگاه خود را دوست دارد.

(بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۱۷۳)

اظهار نکن نیاز خود را به کسی
اصرار نکن تا به مذلت نرسی
از دوست بخواه هرچه را خواستنی ست
غافل نشو از کرامت خود، نفسی

قَالَ الْبَغْرِيُّ:

مَنْ حَسَنَ بِرَّهُ بِأَهْلِهِ زِيدَ فِي عُمْرِهِ

هر کس با خانواده اش خوش رفتار باشد بر عمرش افزوده می شود.

(بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۱۷۵)

هر چند به زیر بار، فرسوده شود
شاد است که اهل خانه آسوده شود
فردی که چنین است به خوش رفتاری
از لطف خدا به عمرش افزوده شود

قَالَ الْبَقَرَةُ:

مَنْ حَسُنَتْ نِيَّتُهُ زِيدَ فِي رِزْقِهِ

هر که به خدا خوش بین باشد، به روزی اش افزوده شود.

(بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۱۷۵)

باید دل خود را به توکل آراست
خشنودی او مایه‌ی خشنودی ماست
در کار جهان، کسی که خوش بین به خداست
افزوده شود به روزی اش بی کم و کاست

قَالَ الْبِقَرِ الرَّبِّي:

أَوْشَكُ دَعْوَةٍ وَأَسْرَعُ إِجَابَةٍ دُعَاءُ الْمَرْءِ
لِلْأَخِيَةِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ

نزدیک‌ترین و زودترین دعایی که پذیرفته می‌شود دعا برای
برادر دینی است.

(کافی، ج ۲، ص ۵۰۷)

مؤمن که دلش کعبه‌ی پنهان خداست
هم در پی کوشش است هم اهل دعاست
مقبول‌ترین دعا به درگاه خدا
از ناحیه‌ی برادر دینی ماست

قال البقره:...

مَا أَحْسَنَ الْحَسَنَاتُ بَعْدَ السَّيِّئَاتِ وَمَا
أَقْبَحَ السَّيِّئَاتُ بَعْدَ الْحَسَنَاتِ

چه زیباست انجام کارهای خوب بعد از گناه و چه زشت
است گناه کردن بعد از کار نیک.

(کافی، ج ۲، ص ۴۸۵)

فرمود امام باقر-آن یار نکو-
زیباست پس از گناه، کردار نکو
حیف است پس از نور به ظلمت رفتن
زشت است گناه در پی کار نکو

قَالَ الْبَقْرَاءُ:

لِيَاكُمْ وَالْخُصُومَةَ فَإِنَّهَا تُشْغِلُ الْقَلْبَ وَتُورِثُ النِّفَاقَ

از دشمنی بپرهیزید زیرا فکر را مشغول کرده و مایه‌ی نفاق می‌گردد.

(بحار الانوار، ج ۲، ص ۳۰۱)

تاریک دلی که از محبت، خالیست
مانند بنای کاغذی، پوشالیست
از کینه و دشمنی بپرهیز ای دل
چون مایه‌ی تزویر و پریشان حالیست

قال البقره: ٢٠

مَنْ تَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ لَا يُغْلَبْ وَمَنْ
اِعْتَصَمَ بِاللَّهِ لَا يُهْزَمُ

هر که به خدا دل بندد سرافکنده نمی شود و هر که به خدا پناه
برد شکست نمی خورد.

(بحار الانوار، ج ۶۸، ص ۱۵۱)

هر کس به خداوند، دلش بنده شود
یا آن که به لطف او پناهنده شود
البتّه محال است شکستی بخورد
یا در نظر خلق، سرافکنده شود

قَالَ الْبَقْرِيُّ:

مَا مِنْ قَطْرَةٍ أَحَبُّ إِلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ قَطْرَةٍ دَمَعٍ
فِي سَوَادِ اللَّيْلِ مَخَافَةً مِنَ اللَّهِ لَا يُرَادُ بِهَا غَيْرُهُ

هیچ قطره ای نزد خداوند محبوبتر از قطره‌ی اشکی که در تاریکی
از ترس خدا و فقط برای او ریخته شود نیست.

(کافی، ج ۲، ص ۴۲۸)

اشکی که فرو می‌چکد از ترس خدا
در ظلمت پر نور مناجات و دعا،
محبوب‌ترین قطره به درگاه خداست
این قطره کجا و اقیانوس کجا!؟

قَالَ الْبُقَيْرِيُّ:

مَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ مِنْ نَفْسِهِ وَاِعْظًا
فَإِنَّ مَوَاعِظَ النَّاسِ لَنْ تُغْنِيَهُ عَنْهُ شَيْئًا

آن که را خداوند در نهادش پند دهنده ای قرار نداده، اندرزهای مردم او را سودی نبخشد.

(تحف العقول، ص ۲۹۴)

هر کس که دری به روی ایمان نگشاد
حق، پند دهنده در وجودش ننهاد
هرچند که مردمان به وی پند دهند
با پند نمی توان به او سودی داد

قَالَ الْبَغْوِيُّ:

قُولُوا لِلنَّاسِ أَحْسَنَ مَا تُحِبُّونَ أَنْ يُقَالَ
لَكُمْ

درباره‌ی مردم آن گونه سخن بگویید که دوست دارید درباره‌ی شما بگویند.

(بحار الأنوار، ج ۶۵، ص ۱۵۲)

آنان که سخن‌های بد ابراز کنند
درهای بدی به روی خود باز کنند
آن گونه بگو که دوست داری مردم
درباره‌ی تو چنان سخن، ساز کنند

قَالَ الْبَقْرَةَ:

إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ الْفَاحِشَ الْمُتَفَحِّشَ

خداوند از دشنام گوی بیهوده گوی بیزار است.

(بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۱۷۶)

دشنام نگو که موجب بیزاری است
این لوش و لجن، آفت مردم داری است
بگذار که سرسبز کند دل‌ها را
باران بهار عشق، خوش گفتاری است

قَالَ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

فِي كُلِّ قَضَاءِ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْمُؤْمِنِ

در هر قضای الهی برای مومن خیری نهفته است.

(تحف العقول، ص ۳۰۲)

بیهوده مکن شکایت از کار جهان
در پرده‌ی غیب هست اسرار نهران
فرمود امام باقر علی‌السَّلَام - آن بحر علوم -
در هر چه قضای اوست خیری، پنهان

قَالَ الْبَقْرَةَ:

إِنَّ أَنْعَجَلَ الطَّاعَةِ ثَوَابًا لَصَلَةِ الرَّحِمِ

پاداش صله‌ی رحم زودتر از هر طاعت دیگری به انسان می‌رسد.

(تحف العقول، ص ۳۰۳)

هر کس که به دیدار عزیزان برسد
البته به احسان فراوان برسد
خیر صله‌ی رحم - به حق - زودتر از
هر طاعت دیگری به انسان برسد

قَالَ الْبَقْرَاءُ:

فَإِنَّ الْيَوْمَ غَنِيمَةٌ وَغَدًا لَا تَدْرِي لِمَنْ هُوَ

امروز غنیمت است و نمی دانی که فردا از آن کیست.

(بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۱۷۹)

تا چند زنیم ضربه ها بر سر هم
تا کی ننهیم زخم ها را مرهم؟!
پیوسته به کام ما نگردد ایام
امروز غنیمت است و فردا مبهم

قال البقره: ٢٨

صُحْبَةُ عِشْرِينَ سَنَةً قَرَابَةً

دوستی بیست ساله، خویشاوندی است.

(تحف العقول، ص ۳۰۲)

از غربت خود اگر به قربت برسیم
بی کینه به سایبان الفت برسیم
چون الفت بیست ساله، خویشاوندی است
برخیز که از عشق به وحدت برسیم

قَالَ الْبَقْرَةَ:

وَاللَّهِ لَا يُلِحُّ عَبْدٌ مُؤْمِنٌ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ
فِي حَاجَتِهِ إِلَّا قَضَاهَا لَهُ

به خدا سوگند هیچ بنده ای پافشاری و اصرار به درگاه خدای عز و جل نکند جز این که حاجتش را برآورد.

(کافی، ج ۲، ص ۴۷۵)

یاران به دعای صدق، کاری نکنید
از دیده‌ی شوق، اشک جاری نکنید
درگاه خدا و ناامیدی؟ هیئات!
بر حاجت خویش، پافشاری نکنید

قال البقره: ٣٠

لَا يَسْلَمُ أَحَدٌ مِنَ الذُّنُوبِ حَتَّىٰ يَخْزِنَ لِسَانَهُ

هیچ کس از گناهان در امان نیست مگر این که زبانش را نگه دارد.

(بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۱۷۸)

باران کلام چون که می بارد نرم
در سینه ی ما عاطفه می کارد نرم
از شر گناه در امان نیست کسی
جز آن که زبان خود نگه دارد نرم

قَالَ الْبَغْرَاءُ:

الْإِيمَانُ حُبٌّ وَبُغْضٌ

ایمان دوستی (با دوستان خدا) و دشمنی (با دشمنان خدا) است.

(تحف العقول، ص ۳۰۴)

فرمود امام باقر علیه السلام - آن مرد خدا -
ایمان به دو چیز است تو بشنو آن را:
با یار خدا دوستی پاینده
با دشمن او دشمنی پا برجا

قَالَ الْبَقْرَةَ:

إِنَّ أَكْمَلَ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا

به درستی که کامل ترین مومنان از نظر ایمان کسی است که خلق و خویش بهتر است.

(بحار الانوار، ج ۷۱، ص ۳۸۹)

هر کس قفس خُلق بد از هم ندرد
در پهنه‌ی آسمان تقوا نپرد
ایمان بدون خُلق خوش، کامل نیست
یک بال، پرنده را به جایی نبرد

قَالَ الْبَقْرِيُّ:

الْإِيمَانُ إِقْرَارٌ وَعَمَلٌ وَالْإِسْلَامُ إِقْرَارٌ
بِلا عَمَلٍ

ایمان، اقرار با عمل است، و اسلام، اقرار بدون عمل است.

(بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۱۷۲)

تا معنی این دو را بدانیم تمام
فرمود امام باقر علیه السلام این طرفه کلام:
اقرار به همراه عمل: ایمان است
اقرار که با عمل نباشد: اسلام

قَالَ لِبَقَرَاتٍ:

كُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ وَكُلُّ ضَلَالَةٍ سَبِيلُهَا إِلَى النَّارِ

هر بدعت (و نسبت دروغ دادن به دین خدا) گمراهی است، و
راه هر گمراهی، به سوی آتش جهنم است.

(کافی، ج ۱، ص ۵۶)

مردان خدا در پی طاعت بروند
دنیا بگذارند و به جنت بروند
آنان که به دنباله‌ی بدعت بروند
در آتش دوزخ به ضلالت بروند

قَالَ الْبَقْرَةَ:

مَا ضَرَّ مَنْ مَاتَ مُنْتَظِرًا لِلْمَرِنَا إِلَّا يَمُوتَ
فِي وَسْطِ فُسْطَاطِ الْمَهْدِيِّ وَعَسْكَرِهِ

کسی که در حال انتظار ما بمیرد. هیچ ضرری نمی‌کند و همانند کسی است که در وسط خیمه‌ی مهدی و سپاهیان‌ش مرده باشد.

(الکافی، ج ۱، ص ۳۷۲)

هر منتظری که دل به ایمان بدهد
جان بر سر عشق ما به جانان بدهد
انگار که هم رکاب مهدی علیه السلام باشد
در لشکر و خیمه‌گاه او جان بدهد

قَالَ الْبَقْرَاءُ:

أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ عِفَّةُ الْبَطْنِ وَالْفَرْجِ

بهترین عبادت پاکی شکم و پاکدامنی است.

(بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۱۷۶)

تا چند اسیر خواهش تن بودن
با مردم خیر خواه، دشمن بودن؟!
فرمود که بهترین عبادت این است:
پاکی درون و پاک دامن بودن

قَالَ الْبَغْرِيُّ:

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَدْوَمُهَا
وَإِنْ قَلَّتْ

محبوب ترین اعمال نزد خداوند کارخوبی است که پیوسته باشد اگر چه کم باشد.

(بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۱۷۰)

از زخم دلت اگر تو را غم باشد
بشنو سخنی که عین مرهم باشد
محبوب ترین خیرها نزد خدا
کاریست که پیوسته - ولو - کم باشد

قَالَ الْبَقْرَةَ:

مَا عُبِدَ اللَّهُ بِشَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنَ
إِدْخَالِ السُّرُورِ عَلَى الْمُؤْمِنِ

محبوب ترین عبادت نزد خداوند شاد کردن دل مومن است.

(کافی، ج ۲، ص ۱۸۸)

محبوب ترین کارها نزد خدا
این است که دل شاد کنی مؤمن را
دل آینه‌ای ست جلوه گاه ملکوت
این آینه را به کینه نشکن یارا

قَالَ الْبَقْرَةَ:

إِنَّ اللَّهَ يُعْطِي الدُّنْيَا مَنْ يُحِبُّ وَيُبْغِضُ
وَلَا يُعْطِي دِينَهُ إِلَّا مَنْ يُحِبُّ

خداوند دنیا را به دوست و دشمن خود می دهد، اما دینش را
جز به دوست نمی دهد.

(بحار الانوار، ج ۲، ص ۲۱۵)

با نعمت و ناز، سفره‌ای بی همتا
گسترده برای همگان در دنیا
هر چند که بخشنده‌ترین است ولی
هرگز ندهد به دشمنش، دینش را

قَالَ الْبِقَرَةُ:

تَذَكُّرُ الْعِلْمِ سَاعَةٌ خَيْرٌ مِنْ قِيَامِ لَيْلَةٍ

یک ساعت ذکر علم بهتر از شب زنده داری است.

(بحار الأنوار، ج ۱، ص ۲۰۴)

ای دوست که علم را مراعات کنی
باید که به این سخن، مباحثات کنی
فرمود که: ذکر علم - یک لحظه‌ی آن -
بهتر که تمام شب مناجات کنی